

ప్రేమకథ!

రాజారావు నాకు వరసకు అన్నయ్య అవుతాడు. బంధువులం అనే మాట వక్రస్వరం పెడితే అయిన నాకూ, మా మిత్రబృందానికి కూడా అవుతుంది. అలాంటిది ఆయన హితవుగా పోయాడని తెలిసిన క్షణం, వృత్తి అగివట్టనిపించింది. మెదడు మొద్దుబారడం అంటే ఏమిటో అప్పడే అనుభవం అయ్యింది..

రాజారావు అన్నయ్యకు ఆంధ్ర దేశంలో మంచి సేరు ప్రఖ్యాతి వున్నాయి. అవి ఆయన సదేశ కాలంలో, తెలుగు ప్రజలకు అందించిన రచనలవల్ల సంపాదించు కున్నవి వాలుగేళ్లుగా అన్నయ్య రచనల కోసం ప్రతికలు, పాఠకులూ కూడా చక్కచక్క అందుకు చూసేవారు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే, అన్నయ్య ఓ ట్రెండ్ సెటర్! కాలేజీ జీవితం పూర్తి కాకుండానే కలం పట్టి, ఆ తరువాత ఉద్యోగావేషణ, దాని తాలూకు ఆశ నిరాశల మధ్య ఊగిన లాడే కాలం లోనూ, ఆ వెను వెంట, అంతంత మాత్రంగా బ్రతుకుతో ప్రియ పడుతూనూ ఆయన గొప్ప రచనలు చేశాడు. మాకు కాలేజీ వున్నకాల మీద పగం చిన్న చూపు, తెలుగు సాహిత్యంపట్ల పూర్తి మమకారం కలుగ జేసింది, రాజారావు అన్నయ్యో!

అలాంటి రాజారావు అన్నయ్య ముప్పయ్యేళ్లు దాటి దాటగానే హఠాత్తుగా కన్ను మూయడం, ఆయన కుటుంబానికి ఆశని పాతం అయితే, అది మాకు పెద్ద వెల్లిగా అనిపించింది. నేనూ అమ్మూ, నాన్నా కాకినాడ బయలు దేరాం ఆ సాయం తమే!

రాజారావు అన్నయ్య ప్రభుత్వ ఆఫీసులో సాదా సీదా ఉద్యోగం చేసేవాడు.. ఇటు ఆయన జీతం గానీ, అటు రచనల ద్వారా అభించే డబ్బు గానీ వాళ్ల సంపాదన పెద్దగా సుఖ సంపాదనో ఓం లాడిన రచన, ఆ ఇల్లు చూడగానే వాగు అర్థం అయ్యింది. ఏదాని క్రితం జరిపిన వెల్లెల నీరజ పెళ్లి తాలూకు అమ్మల్ని గుర్తుగా మిగిలే వుంది. మా వదిన, సుజాత శవం పక్కన తల వంచు కుని కూర్చుంది... పిల్లలు తల్లిపక్కన రెక్కలు తెగిన పట్ల వాలిపోయి వున్నారు. వదిన మమ్మల్ని చూసి దుఃఖం అవు కోలేక భోరనుని విద్దేసింది! పిల్లలూ అదే పని చేశారు. ఆ తర్వాత పదిలతో నోరు కుక్కుకుని వినిపిస్తోంది!

రాజారావు అన్నయ్య పోయాడని తెలిసి ఆయన స్నేహితులు చాలా మంది వచ్చారు శవ దర్శనానికి. అందులో సాటి రచయితలు వున్నారు. ఉద్యోగస్తులు వున్నారు.. గంల తర్వాత శవ దహనానికి ఏర్పాట్లు చేయ వలసి వచ్చింది... అమ్మూ నాన్నా ఓ మూలకు వెళ్లి వెళ్ళుదామో మాట్లాడు కుంటున్నారూ. ఆ తరువాత నాన్నని అన్నయ్య ఆఫీసులో ఓ పెద్ద మనిషి పక్కకు పిలిచి ఏదో మాట్లాడారు. అప్పుడే అటు వచ్చిన ఓ పెద్ద మనిషి వారిద్దరి వారిని వెళ్ళుదామో ఏదో అని నమ్మి నల్ల చేసి పిలిచాడు.

"రాజారావు గారు?..."
"మా అన్నయ్య అవుతారు..."
"ఆయన కర్మ చేసేది..."
"అన్నయ్యకి వదిన కూడా వెసుకా ముందు ఎవరూ లేరు. అన్నీ, వాళ్ళుగారే చేశారు!" అని ఆయన వైపు ఎవరు మీర న్నట్టు చూశాను. ఆయనకు అర్థం అయి నట్టున్నాయి.. నా చూపులు..

"నా పేరు శ్రీనివాసరావు. బుక్ పబ్లిషర్. నేనూ రాజారావు గారంటే... అని అని అని "మీరు చేయలేని కాదు.. ఏదో ఉదాహ

భక్తిగా ఇది వుండదు... ఏమీ అనుకోవద్దు" అంటూ నాలుగు వందల కాగితాలు నా గుప్పిట్లో వుంచ బోయాడు... నేను తీసుకోలేదు.

మరో పది నిమిషాల్లో రాజారావు అన్నయ్య అభిమానులు వూం దండలు తెచ్చి అన్నయ్యను అలంకరించారు... ఒక్కొక్కరే వచ్చి సమస్యలను చేసి మౌనంగా వెళ్లిపోయారు.

ఏదీలో బ్రాహ్మణులు వెదురు కర్రలతో సాడి కడుతున్నాడు. కొత్త కుండ వచ్చింది. పీలు చేసి వాటిమీద అన్నయ్యను పడుకో జెట్టి అంతిమ సంస్కారం చేస్తున్నారు. సుజాత వదినా, పిల్లలూ, నీరజా స్నేహాలు చేసి తుది ఏడ్కోలు చెబు తున్నారు.

అందరి కళ్ళలోనూ గుండెల్లోనూ ఒక విధమైన నిశ్చలం. అంతకు మించి ఆవేదన. దాన్ని మించి వైర్యం.

అన్ని కర్మలూ పూర్తయ్యే సరికి పది పదిహేను రోజులు పట్టింది.. ఇంటికి వచ్చిన మట్టాండరూ వెళ్లిపోయారు. కానీ ఇంటిలో మాత్రం పగలూ రాత్రి కూడా ఏకటే రాజ్యం చేస్తూ- అది వదిలి పట్టి పడిపోయి మాకు తెలుసు! తెలుసుంది ఏమీ చేయలేక పోవడం... ముప్పయ్యేళ్లు నింది-అంతంత మాత్రం చదువుకున్న వదినకు భవిష్యత్, వర్తమానం కూడా పిల్లలే అవడం బాధాకరమైన విషయమే! అన్నయ్యకు ఆఫీసు ద్వారా వచ్చిన డబ్బు బ్యాంకులో వేసా! దాని మీద నచ్చే పట్టి కూడా చిన్న మొత్తమే!! అన్ని రెక్కలు వేసినా, ఎంత క్రింద మీదా పడ్డా సంసారం గడవడానికి ఆ డబ్బు ఓ పట్టాన సరి పోదు!! నేను ఆ విషయమే అలో చిన్నన్నాను. ఇంతలో వదిన వచ్చింది...

"రేపు మేం వెడతాం వదినా... మీరు పిల్లలు జాగ్రత్త.. తరచూ ఉత్తరాలు వ్రాస్తుండూ.. నేనూ వస్తూవుంటాను. మీరు దేనికి మొహమాట పడొద్దు..."

"మీరు చాలా చేశారయ్యా... ఈ రోజుల్లో తోడబుట్టిన వాళ్ళ కూడా ఈ సాటి చెయ్యరు..."

"అలా అన్నాడని వదినా.. అన్నయ్య నాకు పరోక్షంగా చాలా మేలు చేశాడు.. చదువు కుంటూ చాలా ఎదిగి పోయానని, నమ్మి మించిన వాడు లేడనే అపోహలో వున్న నాకు గొప్పదనం సాధించాలంటే అందుకు మనిషి ననుకూర్చు కోవాలన్న ముడి సరుకులు ఏమిటో, అందుకు చేయవలసిన యజ్ఞం ఎలాంటిదో, అప్పుడిగా దగ్గరగా వచ్చి భుజం మీద చెయ్యివేసి బుజ్జగిస్తూ చెప్పాడు.. చదువులో పాలు కాస్తంత సంస్కారం అచ్చిందంటే, అది అన్నయ్య పెట్టిన భిక్షే..."

అలాంటి వ్యక్తి పోవడం, నా దుర దృష్టం. ఎన్నడూ ఏదో ఒకటి చదువుతూ వుండే వాళ్ళు. విచ్చి వున్నకాలు కోనేవారు.

వదిన ఏవేవో చెప్పింది! అన్నయ్య మాటలు.. ప్రవర్తన... అలా.. అలా.. అన్నయ్య నాకు గుర్తొచ్చింది.

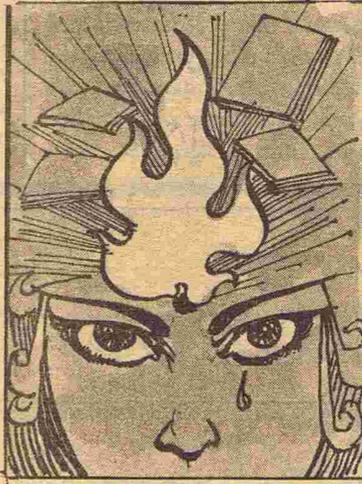
"అన్నయ్య అచ్చయిన కథలు-ఆ కాపీలు చాలా జాగ్రత్తగా వుండు వదినా.. వాటి నిలువ, ఈ వేళ కాదు-ఎప్పటికీ వుంటూనే వుంటుంది. మంచి వల్లిపర్ దొరికితే కథల సంపుటిగా తేవచ్చు."

"ఈ వున్నకాల్ని ఏం చేయ మంటావ్? వారి పేర ఏ లైబ్రరీ కలువా ఇచ్చేస్తే బావుం

లుంది కదూ..
నైగా పెద్ద అద్దెపోసి ఇంత ఘట్టం వుండడం కూడా కష్టమే..."
నాకు ఏం చెప్పాలో తెలియ లేదు! మేకు ముందు విలబడి అన్నయ్య ఓసారి " నా పూర్వం, ఓ వరసకే విలయం" అంటూ ఉపన్యాసాన్ని మొదలు పెట్టడం గుర్తొచ్చింది. మాస్తుండగానే రోజులు, వారాలూగా, వెలుగు మారి దొర్లి పోతున్నాయి. రాజారావు అన్నయ్య పోయి ఏదాని కాబోతుంది. ఆ సమయంలోనే వదిన సుజాత ఉత్తరం వ్రాసింది. వారి ఊరిలో వుండే రచయితలు, కోలిగ్ కలిసి అన్నయ్య ప్రథమ వర్తంతి పథ జరుపుతామన్నారని-ఎలాగూ సంవత్సరీకాల తంతు వుంది కాబట్టి మమ్మల్ని నాలుగు రోజులు ముందుగా రమ్మని వ్రాసింది.. మేం అందరం కాకినాడ వెళ్ళాం.

పథ ముగిసి ఇంటికి బయలు దేరు తుంటే వెసుక వచ్చేవరో పిలిచి నట్టులు తిరిగి చూశాను. మనిషిని నేను గుర్తుపట్టలేక పోయాను.. గ్లాస్కో పంది, పిల్లలూ లాల్సీ, వేళ్ళకి ఉంగరాలు... ఫరీదుగా కవి పించాడు.

"నేనండీ.. అభ్యుదయ బుక్స్, శ్రీనివాసరావును.. నమస్కారాలు"
"అరే మీరా... నమస్కారం. గుర్తు పట్టలేక పోయాను, సుమా..."
"ఫర్వాలేదు..."
"ఈ సమయంలో మీరు రావడమే అక్కర్యం. ఎందుకంటే ఇలాంటి సభలకు-అదే సాహితీ సమావేశాన్ని, జయంతి, వర్తంతి సభలన్నా మన తెలుగువాళ్ళ అమడ దూరాన వుంటారు"

రాజారావు గారు పోయిన రోజు నాకు బాగా గుర్తు. నైగా ఈ కార్యక్రమందరూ తెలిసినవాళ్ళో ఆహ్వాన ప్రతిక పంపారు. మీ లాంటి యువ రచయితలతో పాలు పాత తరం వాళ్ళందరినీ ఒకే చోట కలుసు కోవచ్చునని..

నాకు నచ్చొచ్చింది.. "మేం వ్రాసింది తప్పక.. పెద్ద అంబారా-వాళ్ళకి మరో రాజ పోషకులు మీరే..."

"ఈ వేళ కాకపోతే రేపు-మీరు కూడా పెద్ద రచయితల జాబితాలోకి వెళ్ళక తప్పదుగా.. అప్పుడు మీలో పని వడకా తప్పదు. అంతేవంటారూ..."

మళ్ళీ నవ్వువలసి వచ్చింది.
"మీతో కొద్దిగా మాట్లాడాలి..."
"కొద్దిగా ఎందుకంటే.. వివరంగానే మాట్లాడు కుంటాం.. ఏమిటో చెప్పండి"
"ఇక్కడ కూర్చుందాం"

ఇద్దరం అక్కడే వున్న సీమెంట్ బెంచి మీద కూర్చున్నాం.

రాజారావు అన్నయ్య రచనలని ప్రస్తావన రూపంలో తీసుకు వచ్చి, వారి సవలత్తి అందంగా ముద్రించి, తెలుగు పాఠకులకు 'అభ్యుదయ ప్రచురణం' తరుపున కొత్త సంవత్సర కానుకగా ఇవ్వాలని వుందని చెప్పి డతను. అందుకు నమ్మి సహక రించ మన్నాడు. వదినతో మాట్లాడి ఏ విషయం చెబితే తను మరునాటి సుంచే కార్యరంగం లోకి దూకుతానని వాగ్దానం చేశాడు.

"ఇంతకీ వున్నకాలకు ఎంత ఫరీదు కట్టింది చెప్పలేదు..." అన్నాను. శ్రీనివాస రావు గారు "వదు వున్నకాలు. అన్నిటికీ కలిపి రెండు వేల ఇస్తాను" అన్నాడు. నేను అక్కర్య పోయాను.

"ఇంతకీ నామాట"

"మాడండి శ్రీనివాసరావు గారూ... మీరు అన్నయ్య వున్నకాలు ఇచ్చే కాపీలు అచ్చు వేస్తానని చెప్పి రెట్టంపు వేసుకున్నా నేను గానీ, ఒదిగ గానీ చేసేదేమీ లేదు. ఎందు కంటే రచయిత తన వున్నకాలు అచ్చు అవ్వాలనే దానం ఒక్కటే పెట్టు కున్నప్పుడు జరిగేదేమిటో అతనికి తెలిసినా ఊరుకోక తప్పడం లేదు. కానీ ఒక మాట మాత్రం విశే.. ఈ రోజు మన ఆంధ్ర దేశంలో రచయితగా కన్నా, పబ్లిషర్ గా బ్రతకడం లోనే మఖం, అద్ది రెండూ వున్నాయి..."

"మీరు అదే మాట అంటున్నారు"
శ్రీనివాసరావు నొప్పుకుంటూ అన్నాడు.
"ప్రజావాణి అలా వుంది, మరి..."
రాజారావు గారంటే నాకు అభిమానం.. ఆ విషయం మీకు తెలుసు... నైగా అచ్చు వేసిన ప్రతి వున్నకం మార్కెట్ లోకి పోవే కేకగా పోదు.. పెట్టుబడి పెట్టాం కదా అవి ఉర్రకుల వరుగులు తీసిన కాళ్ళ నొప్పలు, ఆపై ఇరులేమిగుల్తాయి. మీరు ఆలోచించండి. మీ వదిన గారిని ఒప్పించ దానికి..."

"మాడండి... రాజారావు నాకు వరసకు అన్నయ్య అవుతాడు.. ఆయన పోయిన తర్వాత మా వదిన ఒక్కతే సంసారాన్ని ఈద్యు కొస్తుంది. నైగా పిల్లలు ఇంకా చిన్న వాళ్ళు. దానికి తోడు చెల్లాయి చెల్లి కైన అన్నలు వుండనే వున్నాయి. అవిడే కాదు, మేం కూడా అన్నయ్య మిగిల్చిపోయిన రచనలే వాళ్ళని వాలుగు కాలం పాలు అడు కోవాలని ఆశ పడుతున్నాం.. మీరు మరోసారి అలో చిస్తే బావుంటుంది..."

శ్రీనివాసరావు గారు మాట్లాడలేదు. ఇంతలో ఆ చీకటి లోనే శ్రీనివాసరావు గారూ, ఇక్కడ వున్నారా, మీ గురించి మొత్తం పోలంతా గాలించి వస్తున్నాను అంటూ ఓ ఆకారం వచ్చింది.

అయిన్ని చూసి శ్రీనివాసరావు గారు రెండడుగులు ముందుకు వేసి చేతులు కలిపి ఆ తర్వాత ఆ పెద్ద మనిషిని నాకు గురు మూర్తిగా పరిచయం చేశాడు... ఆయన నన్ను చూసి "ఏరూ" అని అగిపోయాడు.

"మీ పేరు భాను.. యువ రచయిత నైగా వీరవరో మీకు తెలియదు కదూ, మన కీర్తిపేలు రాజారావుకి వరసకీ తమ్ముడు గారే, మళ్ళీ..."

ఇంటికి వచ్చిన తర్వాత శ్రీనివాస రావు గారికి నాకూ మధ్య నడిచిన మూలం ను వదినకీ చెప్పాను. అన్నీ విని ఒదిగ, "వారుంటే ఇలా జరిగింది కాదేమో..." అంది భిన్నులై.

"నేను హైదరాబాద్ వెళ్లి అక్కడ తెలు సున్న వాళ్ళతో మాట్లాడుతాను. చూద్దాం. దేశంలో పబ్లిషర్స్ కి కొడవేం లేదు" అన్నాను.

ఓ వెం గడిపింది. అన్నయ్య కథల్ని, వసలల్ని వున్నక రూపంలోకి ఎలా తీసుకు రావాలా అని నలుగురైదుగురు మిత్రు లం కలిసి తలలు పగుల గొట్టుకున్నాం. ఎన్నో రకాల ఆలోచించాం. కొందరు ప్రచురణ కర్తలు మొదట్లో ఉత్సాహం చూపించి, తరు వాత నీరుకారి పోయారు. మరి కొందరు పాఠకుల టేస్తు రోజు రోజుకు మారు లోందని పింటింగ్ ఇరువుల పెరిగాయని ఈ దశలో ఎక్కువ డబ్బు ఇచ్చి చేతులు కాల్చు కోలేమని చెప్పారు. ఇంకొందరు డబ్బునాయి దాం పద్ధతి మీద తీసుకుందుకు ఒప్పకో గలిగితే ఆలోచిస్తా అన్నారు.

సరిగ్గా ఆ సమయంలో మాకు మూర్తి గారు గుర్తొచ్చారు. ఆయన దగ్గరకు వెళ్ళాం. ఆయన ఆంధ్రదేశంలో వున్నక ప్రచురణ మీదా వాటి అమ్మకాల మీదా అవగాహనవున్న మనిషి. ఆయన మా మాటలన్నీ మౌనంగా విన్నారు.

"ప్రయత్నిద్దాం" అన్నారు.
వెళ్లి అనందంతో, వెళ్లి ఆవేశంతో ఆవేశ, మేం ఊగిపోయాం!!

రాజారావు గారి రచనల్ని అచ్చు వేసే ఉద్దేశ్యం తనకి వుందనీ, అందు కోసం పూర్తి చేయాలన్న అగ్గిమెంటు ఫారాలు నా చేతికి ఇచ్చారు.

ఇవి రాజారావుగారి భార్య చేత సంతకాలు చేయించి తెప్పించండి.
వారు ప్రచురించిన

కథల, వసలల ప్రతులు మీలో తీసుకు రండి" అన్నాడు.

ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలిసి బయటకు వచ్చాను. వెంటనే ఆ విషయం తెలియ జేస్తూ ఒదిగకు ఉత్తరం వ్రాసి తీరిక చేసుకుని నేను కాకినాడ వెళ్ళడానికి సిద్ధ యించు కున్నాను.

నేను వెళ్ళే సరికి వదిన వాకిట్లో కూర్చుని వుంది. ఇల్లంతా బోసిగా కనబడు లోంది. ఒదిగ తను చెప్పినట్టుగా అన్నయ్య లైబ్రరీ అంతా దానం చేసినట్టు వుంది.. వాకిట్లోకి వచ్చిన నన్ను ఆమె ఆశ్చర్యంగా చూసింది.

"చెప్పే పెట్టుకుండా వచ్చి నట్టున్నావ్. విశేషం ఏమైనా వుందా" అంది.
"నా ఉత్తరం అంద లేదా"
"ఏం ఉత్తరం"
నేను గబగబ హైదరాబాద్ లో జరిగిన సంగతులన్నీ చెప్పి, బాగ్ తెరిచి ఫారా లన్నీ చేతికిచ్చి "మొత్తం మీద సాధించ గల్గాను ఒదిగా.. పిల్లలు అద్దవ్వవంతులు... కొంత వర్తనా మీ కష్టాలు తీరాయని అనుకోవచ్చు" వదిన మాట్లాడలేదు. బొమ్మలా నమ్మి చూస్తోంది.

"ఏమియ్యింది" అన్నాను.
వదిన కళ్ళ వెంట నీరు తిరిగింది. పదిల తో నట్టుకుంటూ "నువ్వు వ్రాసిన ఉత్తరం నాకు అంది వుంటే బావుండేది, భామా... అంతా అయిపోయింది..."

"అంటే ఏం జరిగింది ఒదిగా..?"

వదిన చెప్పింది... సరిగ్గా వారం పది రోజుల నాడు శ్రీనివాసరావు గారు వచ్చారు! రాజారావు అన్నయ్య కథలు, వసలలూ వున్న కాలుగా వేస్తానని ఆ అవకాశం తనకి ఇవ్వ మని ప్రార్థన వట్టట్టు. కవి గారికి వెసుకటి రోజుల్లో చేడేడు వాడేడుగా వున్న తనకు వారి రచనలమీద హక్కులు ఇవ్వడంవ్వాయం గా వుంటుందన్నట్టు! అంతటితో ఊరు కోకుండా రాజారావు-గురుమూర్తికి వ్రాసి ఇచ్చిన ప్రోవోలు చూపింట్టా. అది పీరజ పెళ్లి కోసం అన్నయ్య వదినల కోసం వ్రాసి వున్న ప్రతం. కానీ అప్పడే గురుమూర్తి పేర మంచి శ్రీనివాసరావుగారికి బదిలి చేయ బడి వుంది. వదినకు రెండే అవకాశాలు ఆయన ఇచ్చాడు. ఒకటి ప్రోవోలు బాకీ వెంటనే తీర్చడం లేకపోతే వున్నకాలు అచ్చు వేసు కుందుకు హక్కులు ఇవ్వడం... ఊపిరి తీసు కునేందుకు అవకాశం లేని పరిస్థితి ల్లో పరోక్షంగా మాటిగా తగిలే మూలంకు తల ఒగ్గలేక వదిన ఎగ్గిమెంట్ మీద వంతకం చేసింది. పబ్లిషర్ గారు ప్రోవోలు మీద మూడు వేల జమచేసెట్టు అక్షర భిక్ష విదిల్చారు.

"చాలా అన్యాయం" అన్నాను. అంతకు మించి నా వోట ఏమాటా రాలేదు. వదినను చూస్తే జాలేసింది. శ్రీనివాసరావు గుర్తొచ్చి ఆవేశం వచ్చింది. గురుమూర్తి జ్ఞానం వచ్చి అసహ్యం వేసింది...

కళ్ళ మూసుకున్నాను. ఎందుకో నా కళ్ళలో వెసుకటి రోజుల్లో, అదీ మూల యాలై సంవత్సరం క్రితం ఓ కవి వండి తుడికి ఎదుర్కొన అనుభవం చలుకున్న వేది లింది. ఏదో ప్రతికలో వదిన ఆ వర్తన వున్న గుర్తొచ్చింది. ఒక రోజు - నోమ యాజులు రామయ్యగారనే కవి- ఏ బాధలకో ఏ అవమానాలకో తట్టుకోలేక, ఒక కాగితం మీద 'లా వొక్కొంతయే లేదు' అంటూ సోతవ గారి పద్యం వ్రాసి 'బాస్ రోగ గారి దగ్గరకు పంపించారల-లాస్ట్ రిస్ట్రీగ్ గా!!! - తెలుగు భాష క్షుణ్ణంగా వేర్చి ఆ భాషకు సర్వస్వం అంకితం చేసిన బాస్-ల పేద వండితుడు వ్రాసినవదని, ఆ కాగితం క్రింద "నీమి ప్పుతుండ వోరువని, ఇంత భయంబు మనంబు లోపల ఇక మామము" అని వ్రాసి పంపించి, ఆ పైన కవికి వైర్యం చెప్పి సహాయం అందినాడట!

ప్రేమకథ!